

Zadávacie podmienky pre anonymnú krajinársko - architektonickú súťaž

Obnova Parku Janka Kráľa v Trnave

Cieľom súťaže je získať najvhodnejšie a najlepšie krajinársko-architektonické riešenie priestorového usporiadania a funkčného využitia územia Parku Janka Kráľa v Trnave, ktoré sa stane východiskom pre jeho obnovu.

Mesto hľadá pestré riešenia funkčne odlišných častí parku so zaujímavou, modernou, nadčasovou, ale aj tradičnou vybavenosťou, ktorá umožní naplnenie mnohoročných, trvalých aj sezónnych (dočasných) aktivít, záujmov a cieľov rôznych skupín návštevníkov v zdravom a trvalo udržateľnom prírodnom prostredí s nezameniteľnou identitou parku.

1. Lokalizácia a vymedzenie územia

- Trnavský kraj, okres Trnava, katastrálne územie mesta Trnava, jeho zastavaná juhozápadná časť, mestská časť Trnava – Západ medzi železničnou traťou a obytným územím Prednádražie a Špíglsál
- Výmera územia Parku Janka Kráľa 86.429 m² na parcele registra C č.8720/1 vo vlastníctve Mesta Trnava. Výmera rozšírenej zadnej časti je 13.371 m² na parcelách registra C č. 8720/2, 8720/3 a časti parciel č.8721 a 1635/1 vo vlastníctve Mesta Trnava.
- Hranica záujmového územia je znázornená v grafickej prílohe Súťažných pomôcok pre riešenie návrhu - výrez z ortofotomapy mesta Trnava z r. 2015 (ortofotomapa © EUROSENSE s.r.o.)
- Terajšie hranice parku vznikli zo Staničného parku, ktorý bol založený v 19. storočí v súvislosti s rozšírením mesta za mestské hradby (MÚSES, Aktualizácia dokumentu 2008)
- Územie parku pozostáva z troch funkčných a ekologických zón: zrekonštruovanej časti pri autobusovej stanici SAD, Trnava; nezrekonštruovanej - najstaršej časti medzi ulicami Lomonosovova a Čajkovského a aleje spájajúcej zrekonštruovanú a najstaršiu časť parku (MÚSES 2008)

2. Väzby na okolie

- Park Janka Kráľa sa nachádza na juhu mestskej časti Trnava - Západ medzi ulicami Čajkovského, Bedřicha Smetanu, Andreja Hlinku a Staničná
- Územie parku svojou polohou prepája ostatnú časť mesta Trnava s líniovým parkom a oddychovou zónou Ludvíga van Beethovena a lesoparkom pri Kamennej ceste v severozápadnom smere, a jedinou mestskou spádovou prírodnou rekreačnou zónou Kamenný mlyn a Chráneným areálom Trnavské rybníky v juhozápadnom smere. Týmto smerom pripravuje mesto Trnava aj priame cyklistické napojenie parku na areál Kamenného mlyna cez zadnú časť smerom k ceste pri železničnom depe a odtiaľ severne na uvažovanú rekreačnú zónu Medziháje, lokálne biocentrum Farský mlyn a Malé Karpaty.
- Základná komunikačná os pre peších a cyklistov prechádza východo - západným smerom pozdĺž celého územia parku a vyúsťuje na Čajkovského ulici, kde sa pripája na chodník L. van Beethovena.
- Územie parku pretína v juhozápadnej časti Staničná ulica (z Lomonosovovej), ktorá zabezpečuje obsluhu bytového domu a prevádzky ŽELOS, s.r.o. na okraji parku.
- Za bytovým domom vyúsťuje do parku aj peší nadchod ponad železničné koľaje, spájajúci obytnú zónu Prednádražie s priemyselnou zónou na Coburgovej ulici.
- Pozdĺž južnej strany je stredná alejová časť oddelená od prevádzky ŽELOS, s.r.o. oplotením, ktorý objekty ŽELOS, s.r.o. pohľadovo celkom neprekrýva. Vzhľadu parku nepridá ani pohľadovo neuzatvorený neupravený súkromný dvor, parking a nevzhľadné objekty garáží pri bytovom dome. Navyše stojisko na komunálny odpad pre bytovku bolo presunuté do parku k príjazdovej obslužnej komunikácii.
- Park Janka Kráľa je obklopený intenzívne využívanými plochami. V dôsledku svojej polohy v bezprostrednom kontakte s obytnou zónou Prednádražie a Špíglsál, autobusovou a železničnou stanicou, obchodným centrom MAX, Úradom práce a neďalekým internátom, plavárňou a

výukovými objektmi MTF Slovenskej technickej univerzity na Bottovej ulici je vysoko zaťažený populáciou, najmä jej ranným a popoludňajším tranzitom. Významnú časť zaťaženia predstavuje aj vysoká návštevnosť obchodného centra cez územie parku a pobytové aktivity cestujúcich, ktorí využívajú zrekonštruovanú časť pri vlakovej a autobusovej stanici ako "zelenú čakareň". Táto časť parku je veľmi frekventovaná a počas dňa je najnavštevovanejším zeleným územím v meste Trnava (VZN č.435).

- Park Janka Kráľa patrí z hľadiska trvalej udržateľnosti medzi najvýznamnejšie polyfunkčné plochy zelene v urbánnom území mesta Trnavy. Význam parku je o to väčší, že administratívne územie mesta vykazuje vysoký deficit verejne dostupných plôch parkov a lesoparkov, ktoré majú najväčší význam pre kvalitu prostredia i kvalitu života občanov mesta (MÚSES 2008; Územný plán mesta Trnava, Aktualizácia 2009 v znení doplnkov a zmien, VZN MZ Mesta Trnava z r. 2014 č.435).

3. Historické súvislosti a súčasná funkčnosť

- Park Janka Kráľa bol ako staničný park založený v 19. storočí v súvislosti s rozšírením mesta za mestské hradby. V roku 1910 sa volal aj Alžbetin park – Erzsébet liget. Každý, kto prišiel vlakom do Trnavy a chcel sa dostať na námestie, prechádzal parkom, ktorý sa rozprestieral od stanice po dnešnú Hospodársku a Kollárovu ulicu. Najlepšie jeho rozlohu ilustruje mapa z roku 1895 /viď obr. č.2). Prioritne mal plniť funkciu izolačného pásu medzi železnicou a mestskou štvrtou Špíglsál. Vstup do parku zvyčajne symbolizovala symbolická „vstupná brána“. Park sa tiahol pozdĺž celej trate až po ohyb a tvoril súvislý pás zelene s dvomi samostatnými parkami na začiatku a na konci pásu zelene, ktoré boli prepojené súvislou alejou stromov. Na začiatku a na konci mal vytvorené ostrovčeky s okrasnou zeleňou. Zadná parková časť sa nachádzala na konci v mieste, kde sa rozdejovala trať na Bratislavu a Kúty.
- Názov parku nemá historický kontext na osobu Janka Kráľa.
- Na konci 90-tych rokov minulého storočia bola časť parku pri autobusovej stanici zrekonštruovaná. Územie medzi ulicami Andreja Hlinku a Jána Bottu bolo doplnené o nové prvky - centrálné odpočívadlo s detským ihriskom, jazierko s okrasnými rybami, vodnými rastlinami a premostením, pitnú fontánku. Obnovený a doplnený bol aj chodník a cyklochodník, mobiliár a stromová a podrastová vegetácia. Z hlavného chodníka bola vybudovaná odbočka k obchodnému centru MAX.
- Neskôr bolo v parku umiestnené minigolfové ihrisko, ktoré je verejnosti prístupné vo vyhradenom prevádzkovom čase.
- Podľa Územného plánu mesta Trnava (Aktualizované znenie 2009) v znení neskorších zmien a doplnkov je Park Janka Kráľa zaradený medzi jadrá systému sídelnej zelene mesta Trnava. Pretože sa silnejúcim antropickým tlakom zvyšoval aj záujem o postupné zvyšovanie podielu zastavaných plôch v parku na úkor zelene výstavbou zariadení občianskej vybavenosti, prijalo mestské zastupiteľstvo mesta Trnava všeobecné záväzné nariadenie č. 435, ktorým bolo vyhlásené obecné chránené územie "Park Janka Kráľa v Trnave" s účinnosťou od 1.10.2014. Cieľom ochrany obecného chráneného územia je zachovanie uceleného útvaru plošnej sadovnícky upravenej zelene s ekostabilizačnou, mikroklimatickou, hygienickou a izolačnou funkciou, v nemalej miere aj sociálno-spoločenskou, komunikačnou a oddychovo – relaxačnou funkciou (VZN č.435).
- V súčasnosti líniový park plní predovšetkým izolačnú a hygienickú funkciu medzi rozsiahlou obytnou zónou Prednádražie a Špíglsál a železničnou traťou smer Trnava – Bratislava. Ďalšie významné funkcie, ktoré park plní, sú mikroklimatická, sociálno-spoločenská a komunikačná. Kým funkcia pobytová - sociálno-spoločenská je prioritná v rozšírených častiach parku, komunikačná dominuje v alejovej, ale aj v zrekonštruovanej časti medzi autobusovou a vlakovou stanicou a obchodným centrom MAX (VZN č.435).

4. Charakteristika vegetačných pomerov a živočíšstva

- V parku prevažujú rôzne skupiny vegetačných prvkov - jednotlivé stromy, stromoradie, krovité porasty, trávnaté plochy bez drevín, byliny. Vrstevnatosť porastu je trojetážová.
- Park Janka Kráľa je cenný aj ako historicky pôvodná plocha s vysokým zastúpením odrastených stromov. Nachádzajú sa tu jedny z najstarších stromov a pravdepodobne aj najstaršia aleja v meste.

- Drevinný porast parku patrí podľa hodnotenia MÚSES z r.2008 k najkvalitnejším v meste.
- Účinnosť parku na kvalitu ovzdušia je zabezpečená pokrývnosťou plochy parku korunami stromov okolo 70%. Prekryv korún stromov v staršej časti tvorí hustý zápoj (nad 30%), kým v zrekonštruovanej časti je optimálny (do 30%), čo predstavuje optimálnu hustotu rozmiestnenia stromov, umožňujúcu striedanie presvetlených, trávnatých plôch so zapojenými. V zrekonštruovanej časti sú priestorové podmienky pre vznik solitérnych širokokorunných jedincov stromov.
- V parku žije 52 druhov lesných stavovcov, z ktorých je 38 druhov vtákov - 32 hniezdiacich, 11 druhov cicavcov, 2 druhy vzácne obojživelníky a 1 druh plazov. 6 druhov stavovcov patrí k európsky významným druhom – ropucha zelená, skokan štíhly, jašterica bystrá, d'ateľ hnedkavý, netopier obyčajný a netopier pozdný. Ďalších 40 druhov živočíchov vyskytujúcich sa v parku patrí medzi významné z národného hľadiska (MÚSES 2008).

5. Požiadavky na riešenie

▪ Urbanisticko-architektonické

- Územie riešiť ako organický celok troch historicky vzniknutých, funkčných a ekologických zón parku a nadväzujúcej rozšírenej časti (viď obrázok č.1).

Jedná sa o:

- a) zrekonštruovanú časť parku pri autobusovej stanici - riešiť ako mestský park
 - b) najstaršiu zadnú nezrekonštruovanú časť parku – riešiť ako prírode blízke lesoparkové územie
 - c) aleju spájajúcu obe časti
 - d) rozšírenú časť, ktorá na park nadväzuje na ulici B. Smetanu (priebežný chodník a živý plot na severnej hranici parku) a na začiatku parku L. van Beethovena (terénny val na Čajkovského ulici).
- V priestore parku navrhnuť základné kompozičné osi a smery pohybu, centrá a miesta aktivít a rôzne typy akcentov.

▪ Z komunikačného hľadiska riešiť park ako priestor:

- Prepájajúci ostatnú časť mesta hlavným peším a cyklochodníkom cez železničné depo alebo líniový park Ludviga van Beethovena s existujúcim a plánovaným celomestským rekreačným zázemím na juhozápadnej (areál Kamenného mlyna, prírodné letné kúpalisko, Chránený areál Trnavské rybníky, Kočišské - golfové ihrisko) a severnej strane k.ú. Trnava (Medziháje, Farský mlyn)

S vnútornou sieťou peších chodníkov a cyklotrás napojených na železničnú a autobusovú stanicu, obchodné centrum MAX, plánovanú cyklotrasu a prístup na ulicu J. Bottu, prístup z ulice J. G. Tajovského, plánované pokračovanie cyklotrasy na konci parku k ceste pri železničnom depe a niekoľko peších napojení na sídlisko Prednádražie. Cyklotrasu odporúčame na nevyhnutných úsekoch chodníkov riešiť oddelene, v súlade s platnou legislatívou.

Je potrebné prehodnotiť a navrhnuť spevnenie opodstatnených vyšliapaných chodníkov a komunikačné prepojenie na park L. van Beethovena.

- S dopravným pripojením bytového domu a prevádzky ŽELOS, s. r. o. vjazdom od Lomonosovovej ulice o šírke 5,5 m a existujúcou pešou lávkou v zadnej časti parku ponad železničné koľaje na Coburgovu ulicu.
- S bežeckými chodníkmi s prírodnou úpravou (bežecký okruh v zadnej časti parku s pokračovaním cez aleju popri oplotení pri areáli Želos, s.r.o. a späť).
- S prepojením zadnej časti parku na nadväzujúci zemný val na začiatku parku L. van Beethovena (napr. masívnym dreveným premostením a podobne).

▪ Lokálny program

- Navrhnuť bohatý program a scenár pre zaujímavú, modernú a nadčasovú oddychovo - rekreačnú, kultúrnu a sociálno-spoločenskú náplň mnohorakých, trvalých aj sezónnych (dočasných) aktivít a záujmov všetkých cieľových skupín návštevníkov, ktoré budú vychádzať nielen zo súčasných potrieb, ale aj z historického členenia parku do troch funkčných a

ekologických zón.

Program riešiť aj na zemnom vale v rozšírenej zadnej časti územia (pri C).

Kreatívne prístupy uplatniť najmä v častiach využiteľných pre krátkodobú rekreáciu a oddych obyvateľov z obytnej zóny Prednádražie.

- Hlavná náplň odlišných funkčných a ekologických zón by mala byť nasledovná:
 - a) v zrekonštruovanej časti parku pri autobusovej stanici - prevládajúca funkcia mestského parku, to znamená s krátkodobou pobytovou odpočinkovou, mikroklimatickou a estetickou, resp. okrasnou funkciou
 - b) v najstaršej zadnej nezrekonštruovanej časti parku – nosná funkcia pobytová športovo-rekreačná pre obyvateľov príslušného obytného súboru Prednádražie typická pre prírode blízke lesoparkové územie
 - c) v aleji spájajúcej obe časti - uplatniť dostatočné množstvo odpočinkového mobiliáru jednotlivo aj v rôzne veľkých zoskupeniach pre tranzitujúcich aj pobývajúcich návštevníkov; pre obyvateľov sídliska rozmiestniť primerané množstvo vhodných krátkodobých pobytových aktivít; navrhnúť úpravu, resp. prekrytie vzhľadu oplotenia na južnej strane tejto časti parku od areálu Želos, s.r.o.; riešiť vizuálne odčlenenie súkromného dvora bytového domu Staničná 1-7 a stojisko na komunálny odpad bytovky nachádzajúce sa v parku pri príjazdovej obslužnej komunikácii z B. Smetanu.
 - d) rozšírenú časť, ktorá na park nadväzuje na ulici B. Smetanu (priebežný chodník a živý plot na severnej hranici parku) a na začiatku parku L. van Beethovena (zemný val na Čajkovského ulici) organicky zahrnúť do riešeného územia.

- V parku určiť zóny pre dočasné inštalácie umeleckých diel "v prírodnej galérii", resp. dočasné umiestnenie objektov "street art" a "land art"

▪ Zeleň

Navrhovaná kompozícia zelene v riešenom území musí odzrkadľovať pôvodné typy funkčných a ekologických zón. Návrh zelene má riešiť cieľový stav vegetačných formácií (napr. zapojené alebo rozvoľnené skupiny stromov, stromoradia, stromy - solitéry; trávnatý, lúčny porast; tienisté a presvetlené miesta,...); v plenéri bohatý scenár zaujímavých detailov, zákutí a kompozícií; má sa vyhnúť vzniku neprehľadných a potenciálne nebezpečných miest. Navrhnúť taxóny stromov na dosadbu (len geograficky pôvodné alebo cudzokrajné podobné domácim, ktoré sú dostatočne odolné z hľadiska predpokladaných klimatických zmien). Navrhnúť hodnotné stromy na osobitnú ochranu. Použitie okrasných kvetinových prvkov len ako akcent a estetický doplnok predovšetkým v zrekonštruovanej časti A - mestský park, prípadne v ďalších častiach ako nenáročný splaňujúci (prírodný) prvok. Kríkovú vegetáciu využívať len s mierou a vysoko účelne s ohľadom na zaistenie prehľadnosti a bezpečnosti územia. Primerane použitie popínavú a pokryvnú vegetáciu, rôzne typy trávnikov vrátane lúčnych s extenzívnou intenzitou údržby. Návrh zelene podriadiť súčasným požiadavkám na vysokú efektívnosť a ekonomickosť údržby.

▪ Adaptačné opatrenia na zmenu klímy

Uplatniť ochladzovacie a tieniace adaptačné opatrenia na zmenu klímy, vrátane použitia vodu prepúšťajúcich povrchov, navrhnutia základného manažmentu dažďovej vody; využitia popínavej vegetácie; modernizácie a zatraktívnenia jazierka, napr. úpravou pôvodnej vodnej hladiny a jej doplnením o dynamický prvok (napr. vodopád, vodná kaskáda), sprevádzkovania a doplnenia pitných fontán, vhodného umiestnenia pôvodnej okrasnej fontánky pri autobusovej stanici a ďalších.

▪ Mobiliár

Tvaroslovie, farebnosť a konštrukčný materiál (antivandal) navrhovaného mobiliáru majú podporiť "genius loci" riešených funkčných zón, zároveň aj ich plynulé prepojenie.